

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. Lucius III. (a) Universis Christianis in captivitate Sarracenor.
positis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

vulgò redimi solent. Quem ritum ex novioribus institutis Europæ provenire producit Brissonius de ritu nupr. in princip. & potuit introduci, & similitudinem trahere ab illis tribus assibus, quos apud Gentiles sponsa de patris domo tempore deductionis solennis secum deferebat ad domum mariti, ex quibus alterum in pede, alterum in manu, tertium in sarcipio: primum donabat marito, secundum diis laribus sacrabat, tertium in composito recondebat, teste Nonio, à quo notavit Gothofred. ad tit. C. de sponsal. Sequitur sacrificium Missæ, quod expressit Tertul. supra in illis verbis, *Confirmat oblatio*: & Evaristus in d.c. aliter, ibi: *Sacerdos aliter cum precibus, & oblationibus à sacerdote benedicatur*. D. Gregor. in suo lib. sacrament. tradit Missam, quam olim Christiani offerebant, cum nuptiæ celebrabantur, & ait: *Ad sponsam benedicendam exaudi nos omnipotens & misericors Deus, &c.* notavit Vicecomes volum. 2. de ritibus Missæ, l. 3. c. 25. nec tempore nuptiarum diis litandum esse Gentiles omiserunt. ut supra notavi, & probat Anth. Hothom. de ritu nupr. c. 29. & 30. Tandem velantur ipsi conjuges flammæ nuptiali, quem ritum fusè illustrant Feloaga in c. 1. de his quæ vi. Avendanno de metu lib. 2. cap. 48. & nos nonnulla notavimus in c. 1. de spons.

9. Sed ut ad rationem decidendi præsentis assertionis accedamus, sciendum est, varias rationes adduxisse Glossam, & repetentes in c. videtur, hoc tit. Primò asserit, in secundis nuptiis benedictionem à sacerdote non dari, ne sacramenta iterentur. Sed eam Glossæ sententiam omnes improbant, quia benedictio nuptiarum non est sacramentum, nec in ea datur essentia sacramenti; & si daretur, non est ex his quæ imprimunt characterem. Tertul. lib. de monogam. de pudic. & exhortatione castit. Origenes homil. 17. in Lucam Athenagor. in legatione Provinc. rationem reddunt, quia secundæ nuptiæ sunt illicitæ. Aliam adducunt Hostiensis, Joannes Andreas, & Burrius in eo textu, quos sequitur Menochius de arbitr. lib. 2. cent. 5. casu 417. n. 7. quia benedictio semel accepta durat, & conjux antea benedictus illam communicat novo conjugi. Sed hæc ratio meritò improbat in Panormitano in d. c. vir. n. 3. Alexandro de Nævo num. 4. Sylvestro in summa, verbo nuptiæ, q. 2. quia quamvis maritus communicet uxori actiones spirituales, c. maritus, de cognat. spirit. non tamen passionem, ut ibi notavi: alii, quos refert & sequitur Thomas Sanchez lib. 7. de matrim. disput. 82. n. 16. Theophilus tom. 10. in Heteroc. spirit. puncto 2. existimant ideo secundas nuptias non benedici, ne illud sacrum, quod in benedictionibus nuptialibus significatur, ex iteratione actum vilescat. Sed nec hæc ratio placet, quia non adeo frequenter benedictiones concederentur ob secundum, vel tertium conjugium, quod ideo contemptus sequeretur, ut in aliis caeremoniis ecclesiasticis sæpius repetitis non contingit. Accedit, nam et si secundæ nuptiæ non

benedicantur, cum ambo ex conjugibus alia vice benedictionem acceperunt, tamen si alter ex conjugibus benedictionem non accepit, propter ipsum benedictio conceditur, ut declaravit Joannes XXII. in extr. v. ag. Concertationi, relata à Dico Perez ubi supra. Unde his rationibus omittis dicendum est cum D. Thoma in 4. distinct. 42. q. 3. art. 3. Covar. in 4. p. 2. c. 8. §. 11. Barb. de potest. Episc. alleg. 32. n. 184. Mart. Perez de matrim. disput. 35. sect. 5. D. Bonaventura ibidem, art. 3. q. 2. Turrecremata in c. final. 31. q. 1. Sylvestro verbo Nuptiæ, q. 2. Ledesma de matrim. q. 63. art. 2. Navarr. in Manual. Hæc. c. 25. n. 137. ideo secundas nuptias non benedici, quia in eis deficit plena significatio sacramenti, cum in eis non sit unica sponsa unius sponsi, ut contingit in conjugio Christi cum Ecclesia: unde non eandem solennitatem merentur, ac prius conjugium. Accedit, nam etiam apud Gentiles in more fuit secundas uxores ducere sine pompa nuptiali, ut testis est Lucanus de nuptiis Catonis, & Marcia, ibi:

*Fœdera sola tamen, vanaque carentia pompa
Jura placent, sacrisque Deos admittere testes:
Festa, coronata non pendunt limine fœta,
Junguntur taciti.*

Unde neque corona imponebatur in eis, ac in primis nuptiis, ut habetur apud D. Chrylostomum lib. ad viduam juniorem; de qua corona P. Fab. lib. 3. Agonist. c. 4. Illud etiam peculiariter in secundis nuptiis contrahendis observatum notat Guillelmus Canterus lib. 3. lectio. c. 4. tom. 3. thesauri crit. ut qua domus parte somnos erat capiendus, ejus cubiculi lectus alio loco sublatum poneretur, omnis vitandi causâ, ne videlicet, è quo cadaver prioris conjugis elatum fuerat, in eundem nova nupta malis avibus deduceretur.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta, nam licet verum sit, in secundis nuptiis dari sacramentum matrimonii, easque approbatas esse, ut infra in c. final. probavimus, tamen non merentur omnem laudem, & solennitatem prioris conjugii, immò SS. PP. licet eas non improbant, tamen illis abjectis continentiam suaserunt, ut aiebat D. Hieronymus in epist. ad Gerund. ibi: *Quid igitur damnamus secunda matrimonia? minime sed prima laudamus: abjicimus de Ecclesia bigamos? absit, sed monogamos ad continentiam provocamus.* Nec obstat secunda difficultas, nam licet benedictio nuptiarum non sit sacramentum characterem imprimens, est tamen solennis benedictio, quæ iterari in eadem persona non debet, ut contingit in solenni penitentia, quæ tantum semel datur, licet reconciliatio, seu absolutio peccatorum sæpè sepius detur, c. quamvis 62. dist. 50. d. c. quamvis 22. c. in tantum 33. de penit. distinct. 3. Et similiter benedictio Abbatis, seu Abbatissæ iterari non debet, et si ad aliam Abbatiam transferatur, ut probat latè Tamburin. de jur. Abbat. tom. 1. disput. 11. q. 6. de jure Abbat. disput. 27. quest. 8.

10. Dissolvitur ratio dubitandi.

CAPUT II.

Lucius III. (a) *Universis Christianis in captivitate Sarracenor. positis.*

Dominus, ac Redemptor noster, &c. Sanè super matrimoniis, quæ quidam ex vobis nondum habita. obeuntis conjugis certitudine contraxerunt, id vobis auctoritate Apostolica respondemus, ut nullus ex vobis amodò ad secundas nuptias migrare præsumat, donec ei firma (b) certitudine cõstet, quod ab hac vita migraverit conjux ejus. Si verò aliquis, vel aliqua id hæcenus non servavit, & de morte prioris conjugis adhuc sibi æstimat dubitandum, ei, quæ sibi nupit, debitum non denegat postulanti, quod à se tamen

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

Ee 2 noverit

no verit (c) nullatenus exigendum. Quod si post hæc de prioris conjugis vita constiterit, relictis adulterinis, illicitisq; complexibus, ad priorem sine dubio conjugem revertatur.

NOTÆ.

1. (a) **U***Niversis.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. c. 3.* & jam notavi in cap. in presentiam, de spons. Lucium III. in præfenti forsan rescribere captivis Hispaniæ, quia his temporibus Lucii III. bella cum Sarracenis in his regnis crebra, sævaque erant, ut in eo textu notavi.
2. (b) *Firma certitudine.*] Sospitatis iudicium dixit Imperator in l. uxor, C. de repudiis, vel legendum est *iudicium*; qui error etiam corrigendus est in l. 2. C. ut in possess. legator. & legendum *iudicio*, ut in l. avia, §. ult. ff. de condit. & demonst. & in l. si cogitatione, C. famul. erosc. ut probat lex finalis, C. eod. tit. Idem in l. liber, C. de postlumin. revers. Ut autem ea certitudo habeatur, inquisitio faciendæ est de morte viri, *Novel. 17. Justin. novel. Emanuel. libi: Si iussu mulierum inquisitio facta fuerit*; ubi notanda est Longobardorum consuetudo, qui non hujus inquisitionis faciendæ causâ ad loca ubi maritus degere credebatur, nuncios mittebant, sed versûs eas regiones in sepulchris suis palum eri-

gebant, impositâ desuper columba, ut refert Paulus Wernefridus de gest. Longobard. ibi: *Ut sciri posset, in quam partem is, qui defunctus putabatur, quiesceret.* Cujus superstitionis rationem reddidit Cironius in parat. ad hunc titul.

(c) *Nullatenus exigendum.*] Consonat textus in c. inquisitioni, de sent. excommunic. in illis verbis: *Verum cum conscientia pulsat animum, ex cr edulitate probabili, & discreta, quamvis non evidenti, & manifesta, debitum quidem reddere potest, sed postulare non debet, quia in dubiis tutior pars est eligenda.* Et c. ad audientiam, c. significasti, de homicid. & de duobus malis minus eligendum est, c. duo, 13. distinct. Unde cum in præfenti conjux dubius esset de morte prioris conjugis, & in possessione matrimonii reperiretur, debet reddere, non verò cum periculo adulterii debitum exigere: docet Basil. lib. 10. de matrim. c. 15. per totum, ubi exponit textum in a. literas, de restit. spol. & latè examinat, quando dubius de valore matrimonii ob impedimentum consanguinitatis, vel simile, poscit reddere, & petere debitum.

CAPUT III.

(a) Urbanus III. *Vigiliensi Episcopo.*

Vir autem & mulier ad (b) bigamiam transiens, non debet à Presbytero benedici: quia cum alia vice benedicti sint, eorum benedictio iterari non debet.

NOTÆ.

1. (a) **U***Rbanus III.*] Ita legitur in hac sexta collectione, & post Concil. Later. p. 9. c. 1. in prima autem collectione, *sub hoc tit. c. 9.* tantum legitur, *Idem Vigiliensi*; unde si referatur ad Alex. III. rectè in illa collectione textus hic compilatur ante textum præcedentem, qui est Lucii III. cum ipsum Alex. III. præcessisset in Ponti-

ficatu. Si textus est Urbani III. (ut credo) relictus Raymundus illum compilavit post textum præcedentem, quia Urbanus III. successit Lucio III. De Vigiliensi Ecclesia egi in c. 8. de arate & qualis.

(b) *Bigamiam.*] Bigamia propriè dicitur à viro qui duas uxores successivè duxit, à *his*, & *gamos*, ut probavi in c. 3. de bigam. non ordin. respectu uxoris propriè dicitur biviria, seu polyviria.

CAPUT IV.

Idem (a) *Exoniensi Episcopo.*

Super alia verò quæstione, quâ quæsitum est, an S. mulier possit sine infamia nubere infra tempus luctus secundum (b) leges diffinitum; sollicitudini tuæ respondemus, quia cum Apostolus dicat: Mulier viro suo mortuo soluta est à lege viri, & (c) in Domino nubat cui vult; per licentiam, & auctoritatem Apostoli ejus infamia aboletur.

NOTÆ.

1. (a) **E***Xoniensi.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. c. 2.* sed cum ibi addatur pars capituli *litteris*, facillè cognoscitur legendum esse Brixientis, & textum hunc spectare ad Decretalem relatum in c. in litteris, de offic. deleg. cujus in notis congesti alias partes in hoc volumine sparsas.
2. (b) *Leges.*] L. 1. §. qui eam, l. solet, l. liberorum, §. 1. ff. de his qui notant infam. l. 1. & 2. C. hoc tit. l. si qua mulier, C. ad Tertull. jure enim civili cautum fuit, uxores viros suos lugere debere per annum, aliàs tam ipsa, quam maritus, qui eam duebat, nec non pater qui eam nupti collocabat, & pater mariti, cum posset filium prohibere, infamiâ notabantur, d. l. 1. d. l. liberorum probant & illustrent Revardus lib. 1. var. c. 20. Balduinus ad ll. 12. Tabul. c. 17. Cujac. 1. 99. Papin. l. fin. ff. de his qui notant infam. & lib. 6. observ. c. 32. Connanus lib. 2. commem. c. 7. Brisson.

de jure connub. prope finem, Pancir. lib. 2. var. c. 108. Gutherius de jure manium, c. 28. Amaya lib. 3. obs. c. 2. n. 12. Sofranis in Davidem lib. 4. c. 4. Pineda de rebus Salom. c. 4. Scipio Gentil. de secundis nupt. c. 18. Potest tamè Princeps veniam facere uxori, ut intra tempus luctus nubat, l. solet, ff. de his qui notant infam. l. ult. ff. de Senator. immo & olim Senatus hanc facultatem dare poterat, ut probat Cujac. lib. 6. observ. c. 32. & colligitur ex l. deducto, C. ex quibus causis infam. irrog. ubi asseritur, decreto Senatus luctu sceminis imminuto, intelligi dumtaxat remissum tristiorem habitum, & insignia lugubria; non tamen ut intra illud tempus nubere possint, sicut interdum solet luctus minui publicè à Principe, vel Senatu, propter aliquas lætitiæ causas, ob quas & feriæ indici solent, l. si calvitur, §. 1. ff. de v. s. l. sed & si per Prætozem, §. si ferie, ex quibus causis majores aliasque, quas refert Cujac. in l. 1. G. de secund. nupt. non tamen viduæ, ut intra tem-

pus